

Referat fra møde den 9. august 2006 i et fællesmøde for brugerrådene på Jægersborg og Københavns skovdistrikter

Mødedeltagere fra Jægersborg brugerråd:

- PG Peter Günther, Københavns Amt
- RAS Rolf Aagaard-Svendsen, Lyngby-Taarbæk Kommune
- VP Vibeke Peschardt, Søllerød Kommune
- VPR Vibeke Preisler, Friluftsrådet
- PEB P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
- HN Hans Nielsen, DN (Lyngby)
- MK Morten Knudsen, Grundejerforeningerne
- JB Jette Baagøe, Jagt- og Skovbrugsmuseet
- KG Karsten Gasseholm, Skov- og Naturstyrelsen, Jægersborg Statsskovdistrikt
- KWS Klaus Waage Sørensen, Skov- og Naturstyrelsen, Jægersborg Statsskovdistrikt

Fraværende fra Jægersborg brugerråd:

- JOJ Jens Ole Juul, Københavns Kommune
- MV Mogens Vad, Gentofte Kommune
- HTS Henrik Troels-Smith, Udvalget for Ridning i Dyrehaven
- TL Thomas Læssøe, Svampekundskabens Fremme
- JAA Jeppe Aagaard Andersen, Landskabsarkitekt

Mødedeltagere fra Københavns brugerråd:

- ML Mogens Lindhardtzen, Frederiksborg Amt
- KIS Kirsten Skovsby, Friluftsrådet
- GB Gunnar Brüsich, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
- ABH Anna Bodil Hald, DN (Værløse)
- PEB P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
- RP Richard Pedersen, Foreningen Naturparkens Venner
- FN Flemming Nejstgaard, Kommuneforeningen i Frederiksborg Amt
- KRJ Karin Ravn-Jensen, Københavns Amt
- ML Mogens Lethrabort, DN (Albertslund)
- LSN Lars Stubkjær Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen, Københavns Statsskovdistrikt
- KS Kim Søderlund, Skov- og Naturstyrelsen, Københavns Statsskovdistrikt

Fraværende fra Københavns brugerråd:

- MW Merete Wiid, Kommuneforeningen i Roskilde Amt
- SC Steen Christiansen, Kommuneforeningen i Københavns Amt
- KK Kirsten Kragh, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
- TM Tonny Madsen, Friluftsrådet
- KB Kurt Borella, DN (Allerød)
- HM Henrik F. Munck, Forsvaret (Garderkasernen Høvelte)

Desuden deltog

IDN Ida Dahl-Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen, Landsdelscenter Frederiksborg

1 Indsatsområde Mølleåen – mere og renere vand

KS: I Regeringsgrundlaget er aftalt, at der afsættes 1 milliard til natur- og miljøprojekter i 2006-09. Skov- og Naturstyrelsen er i fuld gang med at lokalisere relevante projekter. I vores region arbejdes på et projekt, som skal øge kvantiteten og kvaliteten af vandet i hele Mølleå-systemet og gerne suppleret med projekter, som øger områdets værdi for naturen og for borgerne. Mølleåprojektet vedrører Jægerborg og Københavns distrikter, så derfor har distrikterne indkaldt til et fællesmøde for de 2 brugerråd for at drøfte projektet.

IDN orienterede kort om organiseringen af naturforvaltningsindsatsen i Skov- og Naturstyrelsen og gennemgik det udsendte oplæg: Indsatsområde Mølleåen – mere og renere vand, som er vedlagt som bilag.

Den efterfølgende drøftelse resulterede i følgende råd:

- Bagsværd Sø og Lyngby Sø bør med i projektets forundersøgelser. Om der så efterfølgende er ressourcer til implementeringen må tiden vise.
- Mere vand er ikke et mål i sig selv, men gevinsterne for økosystemerne af mere vand bør fremgå tydeligere. Der bør i den forbindelse fokuseres på Natura 2000 områderne og deres udpegningsgrundlag. Det skal i øvrigt præciseres, at der ikke ønskes højere vandstand, men hurtigere gennemstrømning.
- Projektets relation til allerede eksisterende visioner/planer f. eks. "Fremtidens Grønne Hovedstad" og "Københavns nyere Befæstning" bør tydeliggøres.
- Der skal kun pumpes vand tilbage i vandsystemet fra renseanlæg eller afværgeboringer, såfremt vandet er så rent at det ikke forurener søernes vand på lang sigt, dvs det skal opfylde søernes kvalitetsmål.
- Vi bør holde os til vand indenfor Mølleåens vandsystem, dvs ikke hente vand ind fra andre vandsystemer. Der bør heller ikke oppumpes grundvand for at øge vandføringen. Det bør undersøges om grundvand, der af andre grunde alligevel oppumpes og ledes til kloak kan ledes til Mølleåen.
- Der bør nedsættes en følgegruppe til projektet, de 2 brugerråd vil ikke være den optimale følgegruppe. Men brugerrådene holdes orienteret om projektet. Skovdistrikterne udarbejder med et forslag til sammensætning, og det sendes til kommentering i brugerrådene.
- Brugerrådene inviteres til temadagen om Mølleåen den 24.10 2006 kl. 13-18. Invitationer udsendes af Lyngby-Taarbæk Kommune

Bilag:

Oplæg til brugerrådsmøde den 9. august 2006.

Arbejdsrapport udarbejdet af Ida Dahl-Nielsen

Indsatsområde Mølleåen - mere og renere vand

Dette arbejdsrapport beskriver forhold omkring indsatsområde Mølleåen og indeholder en kort beskrivelse af de projekter, der umiddelbart har været drøftet i distriktet og med forskellige samarbejdspartnere som bl.a. kommuner og amter. På møde den 9. august vil det blive drøftet med de berørte brugerråd i Jægersborg og Københavns Statskovdistrikter.

Arbejdsrapporten indeholder nedenstående emner:

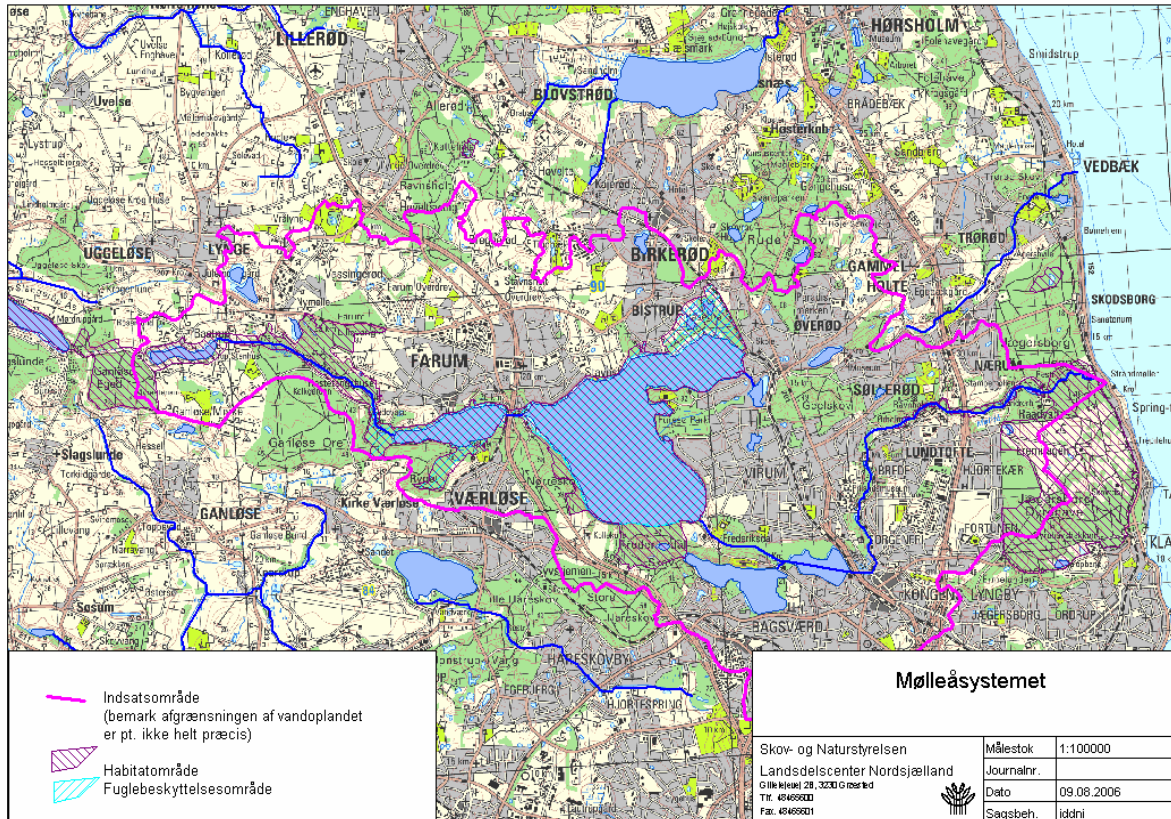
- Generelt om geografisk indsatsområde: Mølleåenmere og renere vand
- Vandrammedirektiv. Natura 2000 områder. Regionplan
- Projektforslag og ideer
- Samarbejdspartnere og samspil med andre projekter

Geografisk indsatsområde: Mølleåen – mere og renere vand

I Nordsjælland sammenbinder Mølleåen en række habitat- og fuglebeskyttelsesområder samtidig med at vandløbssystemets søer og vandløb har overordentlig stor rekreativ betydning.

Mølleå-systemet er et gennemreguleret åsystem med udretninger, opstemninger, rørlægninger tekniske anlæg og andre indgreb, som nedsætter åens selvrensende funktion, ligesom åens kvalitet som levested og

spredningskorridor er nedsat.

Åsystemets vandføring repræsenterer et problem i sig selv, dels er vandføringen noget påvirket af vandindvinding, og dels bidrager bortledningen af spildevand via rensningsanlæg direkte til Øresund til en reduktion af vandføringen i åsystemet.

Mange af søerne og alle mølledammene i Mølleå-systemet er kraftigt påvirket af mange års industri og hus-spildevand. Der ligger flere steder et tykt lag sediment med store mængder fosfor og tungmetaller. Den store mængde sediment påvirker vandmiljø uhensigtsmæssigt, ligesom den rekreative udnyttelse af åsystemet er reduceret, dels af hygiejniske og æstetiske grunde, dels af praktiske grunde som f.eks. for ringe dybde til sejlads.

Mølleåsystemet indeholder et stort potentiale for biodiversitet. De 4 Natura 2000 områder inden for indsatsområdet indeholder en række EU prioriterede naturtyper og mange EU udpegede arter. Samtidig lever mange af vandområderne inden for indsatsområdet ikke op til målsætningerne i Regionplanen. I Regionplanen og i Basisanalysen angives en række forhold, der er afgørende for om vandområderne kan leve op til målsætningerne.

Endelig er det unikt, at der tæt på en hovedstad er så stort et sammenhængende og værdifuldt naturområde som hele Mølleåsystemet udgør.

Vandføring i Mølleåen

Det skønnes, at der omkring år 1900 dvs. før udbygning af renseanlæggene løb ca. 400 l/sec. ud fra Furesø til den nedre del af Mølleåen ved Frederiksdal, mens der nu løber ca. 200 l/sec vand ud.

Den nutidige lave vandmængde skyldes, at vandtilførslen i Mølleåen er stærkt påvirket af vandbalancen i hele oplandet. En meget stor del af det vand, der naturligt hører til Mølleåsystemet, ledes i dag af forskellige årsager uden om åen. Således føres en meget stor del af den mængde spildevand, der produceres inden for området samt en væsentlig del af det regnvand, der kommer fra befæstede arealer som veje, hustage mm. via rensningsanlæg direkte til Øresund. Renseanlæg Lundtofte er det største anlæg inden for indsatsområder og herfra ledes meget store mængder rensset spildevand, ca. 300 l/sec., direkte til Øresund. Det næststørste anlæg: Stavnsholt Renseanlæg leder ca. 200 l/sec. rensset spildevand direkte til Furesø. Men også anden udnyttelse af vandressourcer fører til mindre vand i åen, f.eks. forekommer der grundvandsoppumpning direkte til kloak som afværgeboringer for formodede forureninger inden for indsatsområdet og som dræning af f.eks. P-kælder under Lyngby Storcenter.

I 2005 var vandtilførslen til den nedre del af Mølleåen i gennemsnit ca. 200 l/, svarende til 30 % under gennemsnittet af de foregående 30 år. I november og december måned i 2005 ikke skete nogen udledning fra Furesøen til Mølleåen ved Frederiksdal sluse.

Det er især i den nedre del af Mølleåen, der er problemer med forringet vandføring, men også i den øvre del af vandløbssystemet kan der især om sommeren være problematisk lav vandføring.

Vandrammedirektiv. Natura 2000 områder. Regionplan

Mange af vandområderne inden for indsatsområdet lever ikke op til målsætningerne i Regionplanen, og til de målsætninger man forventer, der vil blive stillet i de kommende vandplaner og natura 2000-planer.

Af Regionplanen 2005 fremgår nedenstående:

Vandløb					
	Målsætning*	Krav til faunaklasse	Målsætning opfyldt	Årsag til manglende opfyldelse af målsætning	Tiltag til opfyldelse af målsætning
Hestetangså, øvre del	A	6	Ikke opfyldt	Spildevand fra ukloakerede enkeltejendomme	d
Hestetangså, nedre del	B2	5	Ikke opfyldt	Regulering Spildevand fra ukloakerede enkeltejendomme	a b d
Vassingerødløbet, nedre del	C		Opfyldt	Regulering Spildevand fra regnbetingede udløb Spildevand fra ukloakerede enkeltejendomme	a b c d
Vassingerødløbet, øvre del	A		Ikke opfyldt	Regulering Spildevand fra regnbetingede udløb Spildevand fra ukloakerede enkeltejendomme	a b c d
Dumpedalsrenden, øvre del	B3	5	Ikke opfyldt		
Dumpedalsrenden, nedre del	B3	5	Ikke opfyldt		
Dybendalsrenden	B0		Opfyldt		
Fiskebæk	B3		Ikke opfyldt	Anden årsag – søpåvirket	c
Mølleå*	B3		Ikke opfyldt Minimumsvandføring 100 l/sec.	Anden årsag – Påvirket af Mølledamme	c
Skurrekilde	B0		Opfyldt		

Skema 1. Kilde: Regionplan 2005 for Hovedstadsregionen.

Målsætningssystem:

Skærpet målsætning (A),

Generel målsætning (B1 Gyde- og opvækstvand for ørreder)

(B2 Ørredfiskevand)

(B3 Karpefiskevand)

(B0 Ikke krav om fiskebestand)

Lempet målsætning (C).

Tiltag til opfyldelse af målsætning

- Restaurerings ved udlægning af sten/gydegrus og plantning af skyggegivende træer/buske
- Skånsom vedligeholdelse
- Reduktion af udledning af spildevand fra regnbetingede udløb
- Forbedret rensning af spildevand fra ukloakerede ejendomme

Søer				
	Målsætning	Målsætning opfyldt	Årsag til manglende opfyldelse af målsætning	Tiltag til opfyldelse af målsætning
Bagsværd Sø	B	Nej	Intern belastning Biologisk ubalance	Restaurering
Bastrup Sø	A2	Nej	Ukloakerede ejendomme Biologisk ubalance Dyrkning	Reduktion af spildevandsbelastning Biomanipulation
Farum sø	B	Nej	Regnbetingede udløb Dyrkning Intern belastning	Ikke fastlagt
Furesø	A1/A2	Nej	Intern belastning Biologisk ubalance	Restaurering Biomanipulation
Lyngby sø	B	Nej	Intern belastning Biologisk ubalance	Ikke fastlagt
Søllerød Sø	B	Nej	Intern belastning Biologisk ubalance	Ikke fastlagt
Vejle sø	B	Nej	Intern belastning	Ikke fastlagt

Skema 2. Kilde: Regionplan 2005

Målsætningssystem:

Skærpet målsætning (A1 Særligt naturvidenskabeligt interesseområde)

(A2 Badevandsø),

Generel målsætning (B)

Lempet målsætning (C)

Natura 2000 områder

Der findes 4 Natura 2000 områder inden for indsatsområde Mølleå heraf 3 habitatområder og 1 fuglebeskyttelsesområde. Inden for Natura 2000 områderne har Frederiksborg og Københavns Amter samt SNS kortlagt de forskellige naturtyper og registreret vegetationen.

Af nedenstående ses de arter og naturtyper, der er udpegningsgrundlag for de enkelte områder:

Habitatområder:			Fuglebeskyttelsesområde
Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov H123	Nedre Mølleådal H191	Jægersborg Dyrehave H251	Furesø med Vaserne og Farum F109
Skæv vindelsnegl Sump vindelsnegl Stor kæruldsmid Lys skivevandkalv Stor vandsalamander Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Brunvandede søer og vandhuller Vandløb med vandplanter Overdrev og krat på mere el-	Sump vindelsnegl Vandløb med vandplanter *Kilder og væld med kaltholdigt (hårdt) vand *Elle- og askeskove ved vandløb, søer og	Sump vindelsnegl Mosskorpion Stor vandsalamander Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Vandløb med vandplanter Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund *Artsrige overdrev eller græs-	Rørhøg Plettet rørvagtel

lermindre kalkholdig bund Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand *Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand Rigkær Bøgeskov på morbund uden kristtorn Bøgeskove på muldbund Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund *Skovbevoksede tørvemoser *Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld		heder på mere eller mindre sur bund Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand Bøgeskove på morbund uden kristtorn Bøgeskove på muldbund Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund *Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	
--	--	--	--

Skema 3. Kilde: SNS

* Særligt prioriterede naturtyper og arter. Der gælder særligt skrappe regler for beskyttelse af disse.

Det vurderes, at mere og renere vand i Mølleåsystemet vil have en positiv effekt på vandområderne og Natura 2000 områderne. Det formodes f.eks., at forholdene for sump vindelsnegl vil blive bedre og naturtyperne: elle- og askeskove samt vandløb med planter vil have gavn af mere og renere vand i Mølleåsystemet. Det er tvivlsomt om den nedre del af Mølleåen strækningen opfylder kriterierne for at tilhøre naturtypen vandløb med vandplanter (der er ingen vandplanter registreret på overvågningsstationen)¹ I basisanalysen er næringsstofbelastning fra spildevand og tungmetaller identificeret som en trussel for Mølleåsystemet. Projektet vil netop være med til at forbedre disse forhold. Derudover kan opstemninger ved Mølledammene virker som barrierer for visse dyr, idet ikke alle kan passere de eksisterende ålepas. På den nedre del af Mølleåen er der stort set ingen bundvegetation. Det skyldes primært, at vandet er meget uklart, og at der derfor ikke er tilstrækkeligt lys til, at de kan gro. Derudover er sedimentet mange steder meget blødt og uegnet som voksested for vandplanter. Det vurderes umiddelbart, at mere og renere vand til Mølleåen vil forbedre vilkårene her.

Mølledammene har meget dårlige bundforhold med ringe iltforhold. Bunden er meget porøs med en slammet karakter, og der er forhøjet koncentrationer af tungmetaller. Det betyder, at der er en ret lille artsrigdom af bunddyr.² Tilføres der mere rent vand til systemet vil det give mere ilt i vandløbet, fordi der sker en iltning især på vandløbsstrækninger med fald.

Den nedre del af Mølleåsystemet er meget belastet af tungmetaller fra tidligere tiders industrivirksomheder. Tungmetallerne er en af årsagerne til, at målsætningerne for vandområderne ikke er opfyldt.

Som det fremgår af skema 2 lever ingen af søerne op til målsætningerne i Regionplanen. Især har Vejlesø en meget ensidig bundfauna og dårlige biologiske forhold.

I Vandområdeplan for Mølleåen er der angivet mængder for belastningen af vandområderne med bl.a. fosfor og kvælstof fra spildevand via rensningsanlæg og fra regnvandsbetingede udledninger. Dette er ikke overholdt (?).

¹ Natura2000 basisanalyse. Københavns Amt; HUR

² Vandløb. Status og udvikling 1989-2004. Københavns Amt april 2005

Projektforslag og ideer

Jægersborg og Københavns Statsskovdistrikter foreslår, at der arbejdes videre med flere af nedenstående tiltag for at fremme mere og renere vand til Mølleåen. Der ønskes igangsat forundersøgelser, som skal belyse den mere præcise indflydelse på vandområderne og Natura 2000områderne, herunder de enkelte naturtyper og arter. Derudover skal forundersøgelserne danne beslutningsgrundlag for at gå videre med projekterne. Det vurderes generelt, at de nævnte tiltag vil have en positiv effekt på vandområderne og Natura 2000-områderne. Der vil sandsynligvis undervejs i forløbet kunne tilføjes yderligere relevante projektforslag inden for indsatsområdet.

Tilbageførsel af rensed spildevand til Mølleåen

Der foreslås iværksat en forundersøgelse, omhandlende hvor meget af det tabte vand, der eventuelt kan tilbageføres til Mølleåsystemet. Projektet skal samtidig afklare, hvor langt tilbage i systemet, vandet kan føres. En væsentlig del af indsatsen vil skulle foregå i tæt samarbejde med kommunerne eventuelt i et grønt partnerskab, idet kommunerne naturligt vil skulle varetage ansvaret for rensningen af bl.a. spildevandet, mens selve tilbageførslen af mere vand til Mølleåen vil falde ind under indsatsområde Mølleåen/miljømilliarden. En mulig projektindsats er at pumpe vand fra det fælles kommunalt ejede store Renseanlæg Lundtofte 3,5 km til Kalvemosen ved Søllerød Sø. Herfra vil vandet naturligt løbe til Vejlesø og videre til Furesø og Mølleåen. Andre forhold som f.eks. grundvandsoppumpninger, der kan føre mere vand til Mølleåsystemet, bør også undersøges.

Renseanlæg Lundtofte

Renseanlægget modtager store mængder spildevand fra nedenstående de 4 kommuner: Gladsaxe Kommune, Søllerød Kommune (fra 1. januar 2007 Rudersdal), Gentofte Kommune og Lyngby-Taarbæk kommune. Renseanlæg Lundtofte udgør sammen med Øresundsledningen Mølleåværket³.

Efter rensningen af spildevandet ledes det i dag via Øresundsledningen direkte til Øresund.

Oplandet til renseanlægget er ca. 27 km² med et indbyggertal på ca. 85.000 personer.

Tørvejsmængden er 1.000 m³/time svarende til ca. 300l/sec.. Den maksimale tilledning til renseanlægget er 4.800 – 6.000 m³/time. Hvis tilløbsmængden overstiger denne værdi, sker der opmagasinerings af regn- og spildevand i oplandet, indtil der er plads i ledningssystemet og på renseanlægget. Specielt under kraftig og langvarig regn, hvor regnbassinerne bliver fyldte, kan der ske overløb af regn- og spildevand til Mølleåen. Der renses normalt 8-12 mill. m³ spildevand inkl. regnvand om året på Renseanlæg Lundtofte. Spildevandet, som ledes til renseanlægget stammer hovedsagelig fra private husholdninger.

Rensning af spildevand

I dag renses spildevandet på Renseanlæg Lundtofte ned til ca. 0,15 mg/l Total P. Ved en yderligere rensning af spildevandet således, at det overholder en afløbskvalitet for Total P på 0,1 mg/l, vil det kræve der en udbygning af rensningsanlægget. Renses al spildevand ved tørvejr i alt 1.000 m³/time (svarende til ca. 300 l/s) vil udbygningen koste ca. 18-20 mio. kr. ekskl. moms. Driftsudgifterne vil årligt være 2,0 mio. kr. til el, kemikalier og vedligeholdelse og udgifterne til efterbehandling af rensed spildevand med UV-anlæg vil koste 0,9 mio. kr. Samlede årlige driftsudgifter er 2,9 mio. kr.⁴. Til sammenligning er kravet til rensning af spildevandet fra Stavsholt på 0,1 mg/l. Stilles der et endnu skarpere krav til rensningen af spildevandet fra Renseanlæg Lundtofte f.eks. ned til Total P 0,04 mg/l vil det koste yderligere både til udbygningen og til

³ Et fællesudvalg udgør Mølleåværkets øverste ledelse. Medlemmer af Fællesudvalget er kommunalpolitikere fra de 4 kommuner. Embedsmænd fra kommunerne udgør et Teknikerudvalg, som har til opgave at forberede sager til Fællesudvalget. Den daglige drift og administration varetages af Lyngby-Taarbæk Kommune.

⁴ Brev vedr. Forbedring af tilstanden i Mølleåsystemet. 29. juni 2006. Karsten Holm Jørgensen. Krüger

driftsudgifter. Det undersøges pt. om det er overhovedet er teknisk muligt og hvad det er givet fald vil koste.

Rørlægning fra renseanlæg Lundtofte til Kalvemosen

Umiddelbart skønnes det, at etableringen af en 3,5 km lang ledning fra Renseanlæg Lundtofte ved Mølleåen op til Kalvemosen vil koste ca. 15 mio. kr. ekskl. moms. Vælges det at lede ca. 100 l/s tilbage til Kalvemosen vil driftsudgiften til pumpning og anden drift koste ca. 0,5 mio.kr årligt. Krüger anslår, at det vil koste ca. mellem 100.000 og 200.000 kr. ekskl. moms at udarbejde et decideret forprojekt for fremføring af ledning.

Forslag til linieforløb for 3,5 km rørlægning fra renseanlægget til Kalvemosen

Overløb

Et forhold der bør belyses nærmere er de overløbsbygværker, der findes inden for indsatsområdet. Kommunerne har allerede gjort en hel del for at begrænse overløbene ved at udbygge kapaciteten og eller helt at afskære de regnvandsbetingede overløb; men der resterer stadig en række uheldige overløb.

Brug af oppumpet grundvand

For at skaffe mere vand til Mølleåen har det været drøftet om der er oppumpet grundvand, som på nuværende tidspunkt sendes i kloaksystemet og som med fordel i stedet vil kunne sendes til Mølleåen. F.eks. pumpes der grundvand op under Lyngby Storcenter, som ledes til kloaksystemet. Lyngby-Taarbæk Kommune kender ikke den præcise mængde, men vurderer at der er tale om ret små mængder, og at vandet er stærkt okkerholdigt, hvilket har givet visse problemer med forstoppelse i rørene⁵. I forbindelse med Københavns Nyere befæstning forventes fæstningskanalen delvist reetableret og det medfører en mulighed for direkte tilbageførsel af oppumpet grundvand fra storcentret til Mølleåen. Lyngby-Taarbæk Kommune og Søllerød Kommune har ved møder ikke umiddelbart kunnet komme med andre umiddelbare steder, hvor oppumpet grundvand ledes til kloaksystemet.

Sikring af sommervandføring i Dumpedalsrenden

Dumpedalsrenden syd for Rudeskov har pt. en meget ringe eller helt manglende vandføring i sommermånedene. Et ældre notat om projektet beskriver hvordan forholdene for vandløbet og den tilknyttede flora og fauna kan forbedres ved at styre afløbet fra søerne i Rude Skov.⁶ En mere detaljeret forundersøgelse skal belyse de økonomiske og tekniske forhold.

Frilægning af vandløb mellem Søllerød Sø og Vejlesø

⁵ Notat fra den 3. juli 2006 fra Lyngby-Taarbæk Kommune

⁶ Notat om Dumpedalsrenden. Søllerød Kommune februar 1993

Dette vandløb er et kommunalt rørlagt vandløb, der løber gennem storcenteret i Holte og under div. befæstede arealer. Umiddelbart mener kommunen ikke, at det er et realistisk projekt at åbne hele vandløbet på nuværende tidspunkt.

Naturligt afløb fra Vejlesø til Ll. Kalv

Oprindeligt har det naturlige afløb fra Vejlesø til Furesø været igennem vådområderne ved Kaningården og ud i Lille Kalv. Det ønskes undersøgt om, det vil være hensigtsmæssigt at genskabe dette forløb. Der vil være muligheder for at etablere vådområder i dette forløb.

Restaurering af mølledamme

Forholdene i mølledammene er ikke tilfredsstillende. Dammene har et gennemsnitligt 2 meter tykt sedimentlag, der indeholder tungmetaller og fosfor. En del af især fosforen kan frigives til vandfasen og er en medvirkende årsag til, at mølledammene ikke lever op til målsætningen for Mølleåen. Der er ingen vegetation i dammene, og forholdet for bunddyrene er dårligt. Det ønskes undersøgt, hvordan forholdene kan forbedres i mølledammene. Det vil evt. kunne ske ved helt at fjerne sedimentet fra søen eller ved at fixere sedimentet evt. i et mindre område af mølledammen. Det kan være problematisk at bortskaffe sedimentet, der er kategoriseret som en forureningsklasse 4. Det kan f. eks. ske til Kommunekemi. Derudover har der været kontakt med DTU, der forsker i en særlig metode til oprensning af tungmetaller i bl.a. søsedimenter ved hjælp af en elektrodialytisk metode.

Kilder i oplandet til Mølleåen

Der findes en række kilder langs Mølleåen. Flere af kilderne indeholder en værdifuld fauna. Nogle af kilderne er uhensigtsmæssigt regulerede og udgrøftede, og det vil her være ønskeligt at få kilderne tilbage til et mere naturligt forløb. Det vil samtidig muliggøre spredningen af arterne til den centrale del af Mølleåen.⁷ De vigtigste kilder er: Skurrekilde, Margretekilde, Møllekilde og Sankt Ansgars Kilde.

Naturpleje af Natura 2000 områder

Der skal sikres og fremmes en gunstig bevaringsstatus for Natura 2000 områderne inden for indsatsområdet. En plejeplan for den nedre del af Mølleådalen er netop under udarbejdelse af Københavns Amt. I planen fremgår det, at der er flere områder langs Mølleåsystemet som er værdifulde Natura2000 områder, hvor der bør foretages en pleje f.eks. i form af rydning af uønskede træer og buske samt invasive arter bl.a. kæmpe bjørneklo og japansk pileurt.

Genskabelse af engarealer

Gamle billeder viser, at der tidligere har været flere engarealer langs Mølleåen. Det gælder bl.a. ved henholdsvis Rådvad, Stampen og Brede. Disse arealer er i dag tilgroede med tagrør og høje urter. Græsning vil være med til at skabe en større biodiversitet i området. Etablering af engarealer skal ske under hensyntagen til sump vindelsneglen. Flere af arealerne ligger inden for et Natura2000 område. Forundersøgelse skal belyse mulighederne for genskabelsen af engarealer.⁸

Derudover eksisterer der i dag en række engarealer f.eks. langs store dele af Hestetangså med bl.a. Farum Sortmose og ved Søllerød Sø. Her skal det sikres at plejen er hensigtsmæssig.

Kaningården – har den tidligere været græsset ?

⁷ Rapport om Kilder i Københavns Amt. Udarbejdet af FØL.

⁸ Div. ældre billeder og malerier fra bøger om Mølleåen

Restaurering af Vejlesø

Vejlesø har dårlige biologiske forhold især på grund af intern fosforbelastning. Den eksterne belastning er nu bragt langt ned, og det vil være hensigtsmæssigt at foretage en restaurering af søen. Der er udarbejdet en rapport om restaureringsmuligheder for Vejlesø. Her peges der på en løsning, hvor sedimentet fjernes fra søen.⁹

Andre projektideer i indsatsområdet

Det vil senere blive vurderet om det vil være hensigtsmæssigt at foretage sørestaurering f.eks. i form af biomanipulation (regulering af fiskebestand) i Bastrup sø og Farum sø.

Samarbejdspartnere og samspil med andre projekter

Der har været afholdt indledende møder med flere af de berørte kommuner, der udtrykker stor interesse i at indgå et samarbejde omkring forbedring af forholdene i Mølleåsystemet. Derudover har de berørte amter stillet en række forundersøgelser, overvågningsresultater og anden viden til rådighed, og endelig har de overordnede ideer omkring naturforvaltning været drøftet med brugerråd og mølleejere langs Mølleåen.

Der vil den 24. oktober 2006 blive afholdt en temadag med titlen: *Mølleåen – hvordan ser Mølleåen ud i 2015, når vandrammedirektivet skal være implementeret*. Arrangører er Videnskabsbutikken DTU, Raadvad Beboerforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite i Lyngby-Taarbæk Kommune og Lyngby-Taarbæk Kommune. I flg. programmet for temadagen bidrager Connie Hedegaard med oplægget: *De overordnede retningslinier i vandrammedirektivet i forhold til Mølleåen*.

Mølleåprojektet kan ses som en del af det projekt, der allerede kører: "Fremtidens Grønne Hovedstad" og som en mulig del af det meget snart kommende store projekt: "Vision for Københavns nyere befæstning". De tre projektkomplekser bør leve hver deres eget liv, da de jo kører på forskellige bevillingsrammer, men de skal logisk set optræde som dele af en samlet opprioritering af hovedstadsområdets natur. Der er en tydelig symbiotisk karakter de tre komplekser i mellem. Der kan også være en betydelig interesse for at kombinere projektet med et miljøteknologisk demonstrationsprojekt, der skal afsløre, om det er muligt at oprense tungmetaller i søsedimenter på en hensigtsmæssig måde.

⁹ Restaureringsmuligheder for Vejlesø. Januar 2002. Udarbejdet af COWI for Københavns Amt